

Stanisława Leszczyńska (1896–1974)

Bohaterska położna, która podczas okupacji niemieckiej w 1943 roku została wywieziona do obozu Auschwitz-Birkenau, gdzie aż do wyzwolenia w 1945 roku, odebrała 3000 tysięcy porodów. Po latach wspominała: „(...) *W obozie oświęcimskim pełniłam również funkcje położnej, bowiem w napływających transportach więźniów wiele kobiet było ciężarnych. Pracowałam tam w dzień i w nocy bez zastępstwa najokropniejszych warunkach (...)*. Kobiety rodziły na zbudowanym z cegieł piecu w kształcie kanału ciągnącego się wzdłuż baraku. Leżały na zniszczonym kocu, po którym biegały wszy. Mimo, że przyjmowała porody w tak skrajnie nieludzkich warunkach, nie miała ani jednego zakażenia połogowego, powikłań, pęknięcia, wypadków śmiertelnych wśród matek czy noworodków. Wszystkie dzieci chrzcila. Otrzymała surowy rozkaz, aby żydowskim dzieciom po urodzeniu nie obcinać pępownicy, co miało przyspieszyć śmierć matki i dziecka. Nigdy tego rozkazu nie wykonała.

Stanisława Leszczyńska przez większość swojego życia była związana z Łodzią. Urodziła się 8 maja 1896 r. na Bałutach. Jej rodzice Jan i Henryka Zambrzyccy mieszkali na Bałutach, przy ul. Żurawiej 7. Ojciec nie mając stałego zatrudnienia dorywczo zajmował się stolarstwem. Matka Henryka pracowała w fabryce włókienniczej Izraela Poznańskiego. Mimo niełatwych warunków Stanisława dość wcześnie rozpoczęła edukację szkolną. Najpierw w wieku 7 lat uczyła się prywatnie a dwa lata później rozpoczęła naukę w progimnazjum Wacława Maciejewskiego w Łodzi. W 1908 roku rodzina Zambrzyckich w celu poprawienia swojej sytuacji materialnej, wyjechała na okres dwóch lat do krewnej w Brazylii. W Rio de Janeiro Stanisława uczęszczała do szkoły, ucząc się języka portugalskiego i niemieckiego. Po powrocie do Łodzi, kontynuowała naukę w progimnazjum. Podczas I wojny światowej była pracownikiem powstałego wówczas Komitetu Niesienia Pomocy Biednym. W 1916 roku wyszła za mąż za drukarza Bronisława Leszczyńskiego. Małżeństwo doczekało się czworga dzieci: trzech synów: Bronisława, Stanisława i Henryka oraz córki Sylwii. W latach 1920-1922 uczyła się w szkole Położniczej w Warszawie. Po uzyskaniu dyplomu położnej i powrocie do Łodzi Stanisława rozpoczęła prace w wyuczonym zawodzie. Podczas II wojny światowej rodzina Leszczyńskich działała w konspiracji angażując się w pomoc Żydom. Głównie zdobywała żywność dla mieszkających w getcie. Jej mąż natomiast potajemnie wyrabiał fałszywe dokumenty w drukarni. W 1943 roku na skutek donosu rodzina została aresztowana. Stanisława razem z córką zostały osadzone w więzieniu kobiecym przy ul. Gdańskiej 13, a następnie przewiezione do obozu Auschwitz-Birkenau. W czasie rewizji udało się Stanisławie zachować zaświadczenie uprawniające do wykonywania zawodu położnej, dzięki temu została mianowana położną obozową.

Po wyzwoleniu wróciła razem z córką do Łodzi. Wojnę przeżyli też wszyscy synowie Leszczyńskiej. Mąż zginął w Powstaniu Warszawskim. Stanisława zmarła 11 marca 1974 r. w Łodzi. Została pochowana na cmentarzu św. Rocha na Radogoszczy. W 1996 roku jej prochy zostały przeniesione z cmentarza do kościoła Wniebowzięcia NMP, w którym była ochrzczona.

W 1992 roku rozpoczął się jej proces beatyfikacyjny. W celu uczczenia jej ogromnego poświęcenia, bohaterstwa i niezłomnej postawy dzień jej urodzin - 8 maja, został ustanowiony Międzynarodowym Dniem Polskiej Położnej.

Papież Jan Paweł II podczas wizyty w Łodzi w czerwcu 1987 roku, powiedział: „(...) *Dla Łodzi, dla tego miasta, dla tego Kościoła i dla całej Polski Stanisława Leszczyńska zostawiła wielkie przesłanie w obronie ludzkiego życia (...)*”.

123 Bałut

Działo się w mieście Łodzi w parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny dnia siedemnastego października 1916 roku o godzinie siódmej po południu. Obecności Edmunda Melnera, robotnika i Franciszka Polaka, zakonnych, obywateli polnohulniczych z Łodzi w dniu świątecznym zawarło religijne małżeństwo między Bronisławem Leszczyńskim, drukarzem z Bałut i Stanisławą Zambrzycką, panną przyrodniczą na Bałutach kamieńską i jej urodzoną lat dwadzieścia, córką Jana i Henryki z Glesmanów małżonków kamieńskich. Spółżyciostwo to poprzedziły trzy zapowiedzie ogłoszone w dniach siedmiu, dwunastym, czwartym i pierwszym września i pierwszym października tego roku w parafialnym kościele. Nowożeńcy oświadczają iż w żadnej umowie przedślubnej między sobą nie zawarli, porzucenie miłości między sobą przy jakieś oświadczone zostało ustnie. Ich błąd ten religijny spełniony został przez księdza Hieronima Świątkiewicza, wikariusza miejscowego. Akt ten stał się ważnym i świadomym przeczytany, przez księdza Mytko podpisany.

Ks. Adolf Mytko

№ по порядку.	ИМЯ И ПРОЗВИЩЕ.		Имена родителей и кто урожденная мать.	Время рождения.			Место рождения.	Женаты, замужья или нет.	Проведение.	Въроисхождение.	Средства къ содержанию.	Место прежнего жительства.	ПРИМЪЧАНІЕ. (Здѣсь записываются всѣ происшедшія съ жителями перемены, какъ-то: смерть, переселеніе, переходъ въ другой полъ и т. п., согласно ст. 15-й).
	Мужчины.	Женщины, кто урожденная и по первому замужеству.		Число.	Мѣсяцъ.	Годъ.							
1/100	Яковъ Замбрzyцкий	Рел. 20.11.22.9.	Марианна " " Марианна Владислав	30	Августъ	1875	Лодзь						Урочна въ 1880 году, умерла въ 1891 году 40.10.1897 г. в. в. 146. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911.
2	Рел. Замбрzyцкий	Степаниа Замбрzyцкая ур. Сандуцкая	Александръ " " Степаниа Фаринда	24	Августъ	1876	Лодзь						Урочна въ 1880 году, умерла въ 1891 году 40.10.1897 г. в. в. 146. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911.
3		Ванга Замбрzyцкая	Яковъ " " Клеопатра Лосицкая	26	Февраль	1897	Варшава						Урочна въ 1880 году, умерла въ 1891 году 40.10.1897 г. в. в. 146. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911.
4		Мария Замбрzyцкая	Яковъ " " Мария Лосицкая	26	Августъ	1896	Варшава						Урочна въ 1880 году, умерла въ 1891 году 40.10.1897 г. в. в. 146. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911. 10. 11. 1911.

Zapis w Księdze Ludności Stałej m. Łodzi dotyczący rodziny Zambrzyckich, 1916-1921

Personenblatt. — Karta meldunkowa do spisu ludności. 24

Zuname *Leszczyński*
 Nazwisko
 bei Frauen auch der Geburtsname u meżatek i nazwisko ojca
 Vorname *Stanisław*
 Imię
 Vorname des Vaters *Jana*
 Imię ojca
 Stand oder Berufsstellung *thca*
 Stan lub zawód
 geboren am *2. XI 1888* in *Kawie*
 Urodzony d. w
 Kreis *Kat.* Religion *Kat.*
 ziemi Wyznanie
 Staatsangehörigkeit *polnisch*
 Przynależność państwowa
 Ständiger Einwohner von
 Stały mieszkaniec

Zugezogen am
 Przybył w d.
 von
 z

Tag des Umzuges Dzień przeważki	Wohnung (Strasse oder Platz) Mieszkanie (ulica lub plac)	Haus- Nr. domu	Steer- bezirk Dziel- nica podat- kowa	Bemerkungen Uwagi
	<i>Paurot</i>	<i>52</i>	<i>17</i>	
	<i>Chłodny</i>	<i>1</i>		
<i>11/19</i>	<i>Sikawka</i>	<i>25</i>		
<i>21 9 20</i>	<i>Korawia</i>	<i>1</i>		

Familienglieder. — Członkowie rodziny.

Lfd. Nr. bież.	Zu- und Vorname (bei Frauen auch der Geburtsname) und Stand Nazwisko i imię (u meżatek i nazwisko ojca) i stan	Geburts- Tag Mon. Jahr Urodzony dnia mies. r.	Geburtsort und Kreis Miejsce urodzenia	Rel. Wyzn.
<i>1.</i>	<i>Stanisław L</i>			
	<i>ur. Kamnyska</i>	<i>8 V 1888</i>	<i>Loda</i>	
<i>2.</i>	<i>Stanisław</i>	<i>1 V 1888</i>	<i>"</i>	
	<i>Helena - Lenowicz</i>	<i>17 V 1919</i>	<i>"</i>	

Karta meldunkowa do Spisu ludności m. Łodzi, dotycząca członków rodziny Leszczyńskich, 1916-1921.

Tag des Zugangs	Zu- und Vorname des Gefangenen	Gefangenen-buch Nr.	Tag des Zugangs	Zu- und Vorname des Gefangenen	Gefangenen-buch Nr.
10.9.42	Leszczyńska Stanisława (abgeholt)	3817	21.6.1890		23.9.42 / 3817

Zapis imienny w skorowidzu, więźniarek, więzienia kobiecego w Łodzi przy ul. Gdańskiej 13, pod numerem 10942 figuruje nazwisko Leszczyńska Stanisława, 1941-1944.

Budynek więzienia przy ul. Gdańskiej 13 w Łodzi, w którym przebywała Stanisława Leszczyńska, Łódź przed 1939 r.

Zw. Zaw. Pracown. Służby Zdrowia
W ŁODZI
Sekoja Położnych

Zaświadczenie

Zaświadczam się, że ob. Stanisława Leszczyńska
zam. przy ul. Łąkowej 99 m 1. jest członkinią
naszego Związku i pracuje jako akuszerka dla
Współpralni Spółem. Górki Spółem. i przysłała
Zaświadczenie do wydajemych celom przedstawienia
~ Gł. Urzęd. Miensk.

Przewodnicząca: M. Kozłowska

Łódź dnia 12.11.45.

Zaświadczenie potwierdzające zatrudnienie Stanisławy Leszczyńskiej w charakterze akuszerki, wydane przez Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia w Łodzi, 1945 r.

PREZYDIUM
DZIELNICOWEJ RADY NARODOWEJ
ŁÓDŹ BAŁUTY
DZIAŁ OŚWIATY I KULTURY

Łódź, dnia 18. IV 1958 r.
(miejsowość)

(nazwa zakładu pracy)
Znak: 3 kbr./246/58

ŚWIADECTWO PRACY

Stwierdza się, że Ob. Leszczyńska Stanisława
(nazwisko i imiona)

urodzony(a) 8 maja 1896 syn/córka Jana
dzień - miesiąc - rok

był(a) zatrudniony(a) w Dziel. Zak. Świoby i dr. Łódź-Bałuty

od dnia 1. VII 1949 r. do dnia 13. VIII 1957 r.

Ostatnio pracował(a) na stanowisku położnej terenowej
zwolniona na skutek przewlekłej choroby

(Podpis)

Świadectwo pracy (po rozwiązaniu stosunku pracy)
Os-81. CWD. W-wa. 10370VI.
RG-2016. 10.8.55. 37.800 bl. po 50 piś. 60 g. kl. V. uk. 30.8.55. ul. Olsztyńska Nr 7

Świadectwo pracy Stanisławy Leszczyńskiej, dotyczące wykonywania zawodu położnej terenowej w latach 1949-1957, wydane przez Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Łódź Bałuty, 18 kwietnia 1958 r.